

מבחן מסכם בלשון – כיתה ז' · רמה בסיסית – מחווה

משך המבחן: 90 דקות · סך הכול 100 נקודות · קראו את הטקסט בעיון וענו על כל השאלות.

טבלת ניקוד		
חלק	ניקוד מרבי	ניקוד שהתקבל
חלק א: הבנת הנקרא	40	
חלק ב: ידע לשוני	35	
חלק ג: הבעה בכתב	25	
סה"כ	100	

חלק א: הבנת הנקרא (40 נק')

1 איתור מידע: בחרו את התשובה הנכונה לפי הטקסט. (8 נק')

א. לפי מה שכתוב בשורות 5–9, מדוע החליטו בתי ספר להקים גינה דווקא על הגג?

○ כי הגג נקי יותר מהחצר ● **כי בחצר אין מקום פנוי לגינה**

○ כי התלמידים ביקשו לעבוד בגובה ○ כי הגג קרוב לחדר המורים

ב. לפי מה שכתוב בשורות 10–15, מה עושים התלמידים בגינה בשיעור חשבון?

○ בודקים איך צמחים גדלים ○ קוטפים ירקות למטבח

● **מודדים ערוגות ומחשבים כמה זרעים צריך** ○ כותבים יומן

ג. לפי מה שכתוב בשורות 16–20, מה צריך לבדוק לפני שמקימים גינה על גג?

● **שהגג יכול לשאת את המשקל** ○ שיש בשכונה גינה ציבורית ○ שהגג פונה צפונה

○ שיש מספיק ציפורים

ד. לפי מה שכתוב בשורות 21–25, מי בודק את הגינה בחופשת הקיץ בבית הספר שבצפון?

○ עובדי העירייה ○ המורים למדעים ○ איש אינו בודק ● **הורים ותושבי השכונה**

2 פרשנות: בשורות 10–15 נאמר שהגינה מאפשרת «ללמוד מתוך עשייה». הסבירו במילים שלכם

מה פירוש הביטוי, והביאו שתי דוגמאות מן הטקסט. (6 נק')

תשובה אפשרית: ללמוד מתוך עשייה – ללמוד על ידי פעולה והתנסות ולא רק מקריאה או מהקשבה

(2). דוגמאות (2+2): בשיעור מדעים בודקים איך צמחים גדלים; בשיעור חשבון מודדים ערוגות ומחשבים כמה זרעים צריך; רושמים ביומן מה נשתל ומה נקטף.

3 נכון או לא נכון לפי הטקסט? תקנו את המשפטים הלא נכונים. (4 נק')

א. הצמחים על הגג עוזרים לכיתות שמתחתיו להישאר קרירות יותר בקיץ. **נכון**

ב. הקמת גינה על הגג אינה עולה כסף. **לא נכון** – אדמה, עציצים, צינורות וזרעים עולים כסף, ובתי ספר מבקשים תרומות

ג. בבית הספר שבצפון (בשורות 21–25) התקינו מערכת השקיה שפועלת לפי שעון. **נכון**

ד. הכותב מתנגד להקמת גינות על גגות. **לא נכון** – הכותב תומך בכך: «גינה על הגג היא השקעה שכדאי לעשות»

4 אוצר מילים בהקשר: מה פירוש המילה לפי הטקסט? (4 נק')

א. «הגגות... עמדו ריקים ומאובקים» (בשורות 1–4) – «מאובקים» פירושו:

○ שבורים • **מכוסים באבק** ○ גבוהים ○ נעולים

ב. «בתמורה הם מקבלים חלק מהירקות» (בשורות 21–25) – «בתמורה» פירושו:

• **כתשלום על העזרה שלהם** ○ בהפתעה ○ בלי רשות ○ בסוף השנה

5 מבנה הטקסט: התאימו לכל קטע בטקסט (לפי מספרי השורות) את הנושא שלו. (6 נק')

טור ב

טור א

1. בשורות 5–9 5 עמדת הכותב

2. בשורות 10–15 4 דוגמה לפתרון מוצלח

3. בשורות 16–20 2 היתרונות של הגינה

4. בשורות 21–25 3 הקשיים שצריך לפתור

5. בשורות 26–30 1 איך נולד הרעיון

6 עובדה, דעה או השערה? כתבו ליד כל משפט מן הטקסט. (6 נק')

משפט מן הטקסט		עובדה / דעה / השערה
בבתי ספר רבים בעיר אין מספיק שטח פתוח.		עובדה
גינה על הגג היא השקעה שכדאי לעשות.		דעה
אם ייבנו גינות כאלה בבתי ספר נוספים, אולי גם העיר כולה תהיה ירוקה יותר.		השערה

7 הערכה: הכותב טוען שהגינה מלמדת דברים «שקשה ללמוד מתוך ספר» (בשורות 26–30).

האם אתם מסכימים? נמקו את דעתכם בעזרת הטקסט ובעזרת דוגמה מניסיונכם. (6 נק')

תשובה אפשרית: עמדה ברורה (1); נימוק שמבוסס על הטקסט, למשל אחריות, סבלנות ושיתוף פעולה, או ההערכה לאוכל (2); דוגמה מניסיון אישי (2); ניסוח בהיר (1).

חלק ב: ידע לשוני (35 נק')

1 כתבו את השורש ואת המוספיות של כל מילה מן הטקסט. (6 נק')

מילה	שורש	מוספיות
מתנדבים	נִדְּב	מת (תחילית), ים (סופית)
תלמידים	לִמַּד	ת (תחילית), י (תוכית), ים (סופית)
מערכת	עִרַכ	מ (תחילית), ת (סופית)

2 השלימו את הפועל שבסוגריים (כתוב בעבר, גוף «הוא») בגוף ובזמן המתאימים. (8 נק')

א. בשנה הבאה גם אנחנו **נשתול** (שתל) ירקות על הגג.

ב. אתמול התלמידים **התקינו** (התקין) מערכת השקיה.

ג. עכשיו המורה **מסבירה** (הסביר) איך מודדים ערוגה.

ד. **סגרו** (סגר) את השער אחריכם! (פנייה לאתם)

3 כתבו כל צירוף סמיכות ביידוע וברבים. (6 נק')

צירוף	ביידוע	ברבים
ערוגת ירקות	ערוגת הירקות	ערוגות ירקות
מערכת השקיה	מערכת ההשקיה	מערכות השקיה
פינת טבע	פינת הטבע	פינות טבע

4 מהו חלק הדיבור של המילה? (4 נק')

א. «סבלנות» היא:

○ שם עצם מוחשי • **שם עצם מופשט** ○ שם פעולה

ב. «ההשקיה» היא:

○ שם עצם מוחשי ○ שם עצם מופשט • **שם פעולה**

ג. «גדר» היא:

• **שם עצם מוחשי** ○ שם עצם מופשט ○ שם פעולה

ד. «ירוקה» (העיר תהיה ירוקה) היא:

○ פועל • **שם תואר** ○ תואר הפועל

5 השלימו מילת קישור מתאימה מן המחסן. (6 נק')

א. **אף על פי** שהגינה דורשת עבודה, כדאי להקים אותה.

ב. הצמחים מגינים על הגג, **ולכן** הכיתות מתחממות פחות.

ג. **אם** הגג חזק מספיק, אפשר להקים עליו גינה.

6 העבירו מדיבור ישיר לדיבור עקיף. (5 נק')

דיבור ישיר	דיבור עקיף
המנהלת אמרה: «אני גאה בתלמידים».	המנהלת אמרה שהיא גאה בתלמידים.
תלמיד שאל: «האם נקטוף היום עגבניות?»	תלמיד שאל אם יקטפו היום עגבניות.

חלק ג: הבעה בכתב (25 נק')

1 כתבו מכתב רשמי (כ־150 מילים) למנהל או למנהלת של בית הספר שלכם, ובו בקשה להקים גינה לימודית – על הגג או בחצר. הקפידו על: פנייה מכובדת ושורת «הנדון»; פתיח עם הבקשה; שני נימוקים, ולכל אחד הצדקה (דוגמה או עובדה, אפשר מן הטקסט); התייחסות לקושי אחד והצעה לפתור אותו; סגיר וחתימה; לשון רשמית, מילות קישור, כתיב ופיסוק. (25 נק')

תשובה אפשרית: מחוון: מבנה מכתב רשמי – פנייה, נדון מדויק, ברכה וחתימה (4); פתיח ובקשה ברורה (3); שני נימוקים עם הצדקה לכל אחד (6); קושי ופתרון (3); סגיר שחוזר לבקשה (2); משלב רשמי ומילות קישור מתאימות (3); כתיב, פיסוק ותקינות לשונית (4).